

GRADSKO VIJEĆE DONIJELO ODLUKU O DEFINITIVNOM LOCIRANJU NOVOG PROČISTAČA NA LUNGOMAREU

Pročistač na Lungomareu = zahod u dnevnom boravku

Ovaj čin zavređuje da ostane zapamćen u memoriji stanovnika ovog grada. Evo imena odgovornih: osim gradonačelnika Borisa Miletića, pročelnika nadležnog gradskog odjela Giordana Škuflića i direktora komunalnog poduzeća Igora Starog, na sjednici Gradskog vijeća dizanjem su ruku Lungomareu presudili članovi i članice Gradskog vijeća većinske koalicije IDS-a i SDP-a Ardemio Zimolo, Denis Martinčić, Marko Martinčić, Elena Gattoni Stepanov, Marijan Mužinić, Viktor Lazarić, Sergio Stupar, Ornela Grujić Cukon. Jadranka Černjul, Valter Boljuncić, Marica Vrbanac, Ivan Udović, Kemal Velagić, Branka Daić-Bursač. Peđa Grbin, član SDP-a, nije sudjelovao na sjednici, ali se nikad u prethodnim raspravama nije izjasnio drugačije od svojih stranačkih kolega

Zamislite šumicu Lungomare u kojoj se na površini velikoj kao tri nogometna igrališta nalazi uređaj za pročišćavanje fekalnih voda grada i kamione koji odvoze fekalni mulj s uređaja na Kaštijun. Zamislite postavljanje nove dvostruko šire ispušne cijevi koja se od uređaja kroz šumu i preko stjenovite obale polaže u more. Zamislite izgradnju tri ugostiteljska objekta na dvije etaže u šumi, dnevno-noćnu zonu za zabavu i sport u Gortanovoj uvali, betonira-

nu obalu, parkirališta, nove ceste i okretišta za autobuse, hotel na pet etaža na mjestu današnjeg nogometnog igrališta, povećanje visine postojećih građevina uz teniske terene. Zamislite buku, prašinu i strojeve koji će Lungomare prevoriti u višegodišnje gradilište. Zapravo, ne morate zamišljati, 11. prosinca 2012. ma sjednici Gradskog vijeća odlučeno je da će sudbina Lungomarea biti upravo takva. Pripadnici većinske koalicije IDS-a i SDP-a u Gradskom

vijeću na sjednici održanoj 11. prosinca 2012. izglasali su usvajanje prostornih planova kojima se omogućava opisani scenarij.

Sve primjedbe javnosti iznese tijekom 30-odnevne javne rasprave o prostornim planovima kojima se uređuje područje Lugomarea odbijene su. Olako se prešlo preko svih upozorenja o negativnim aspektima te odluke tijekom kampanje inicijative građana. Ništa neuobičajeno za gradsku upravu koja se izruguje postupcima sudjelovanja javnosti, svodeći ih na predstave s jedinim ciljem – zadovoljavanjem zakonske forme. Odluka koja proizvede veliko nezadovoljstvo javnosti trebala bi biti preispitana na referendumu. Pulska gradska vlast svjesna je da za odluku o pročistaču na Lungomareu nema podršku javnosti, kao ni za mnoge druge odluke, pa će i lokalni referendum dok je trenutna politička opcija na vlasti ostati mrtvo slovo na papiru. Strah od direktne demokracije leži u svijesti da se odluke ne donose u javnom interesu i da zbog toga ne bi prošle test javnosti.

Ako grad shvatimo kao svoj dom, čin odluke o smještaju uređaja za fekalne vode na Lungomareu može se usporediti s izgradnjom zahoda u dnevnom boravku. Takav čin zavrđuje da ostane zapamćen u memoriji stanovnika ovog grada. Evo ime-

na odgovornih za taj čin: osim gradonačelnika Borisa Miletića, pročelnika nadležnog gradskog odjela Giordana Škuflića i direktora komunalnog poduzeća Igora Starog, na sjednici Gradskog vijeća dizanjem su ruku Lungomareu presudili članovi i članice Gradskog vijeća većinske koalicije IDS-a i SDP-a Ardemio Zimolo, Denis Martinčić, Marko Martinčić, Elena Gattoni Stepanov, Marijan Mužinić, Viktor Lazarić, Sergio Stupar, Ornela Grujić Cukon. Jadranka Černjul, Valter Boljunčić, Marica Vrbanac, Ivan Udović, Kemal Velagić, Branka Daić-Bursač. Peđa Grbin, član SDP-a, nije sudjelovao na sjednici, ali se nikad u prethodnim raspravama nije izjasnio drugačije od svojih stranačkih kolega.

Dio memorije o slučaju Lungomare odlučili smo sačuvati i kroz publikaciju «Lungomare: dio kolektivne memorije i osjećaja pripadnosti gradu». Zapisano – zapamćeno, kažu. Brošura koja uskoro izlazi iz tiska prilog je trajnijem zajedničkom pamćenju o bahatosti vlasti, iznevjerenom povjerenju građana i uništavanju identiteta grada.

PODATAK O CIJENI IZGRADNJE MBR UREĐAJA NA VALKANAMA ZNATNO PODCIJENJEN

Za sumnjivu kvalitetu dokumenata na koje se poziva Grad Pula u do-

nošenju odluke o pročistaču na Valkanama nitko ne preuzima odgovornost. Tijekom 2012. godine smo javnosti predložili i ismijali sve nedostatke Studije izvodljivosti za odabir lokacije pročistača - Nacrt konačnog izvješća tvrtke Jacobs (siječanj 2009.), na koju su se pri donošenju odluke pozivali. Budući da se radi o Nacrtu izvješća, pročelniku nadležnog Upravnog odjela za prostorno uređenje i Grada Pule uputili smo upit o tome postoji li konačno izvješće i je li prošlo reviziju. Giordano Škuflić nam je e-mailom od 2.2.2012. odgovorio:

"... izvješćujemo vas kako je nacrt konačnog izvješća u stvari konačno izvješće, pregledano i odobreno od strane ovlaštenih osoba...". Ako su ovlaštene osobe "pregledale i odobrile Studiju", ne bi li te ovlaštene osobe trebale odgovarati za svoj veliki propust? Revizija Studije koju je Grad Pula brzinski naručio i izveo ali s 3,5 godine zakašnjenja (u lipnju 2012) i samo zbog ismijavanja u javnosti, navodi da "procjene troškova obiluju pogreškama, a procjena investicijskog troška za MBR uređaj je znatno podcijenjena... realno bi bilo procijeniti ga na iznos od 20-22 milijuna eura." (str. 23 revizije). "Investicijske cijene MBR tehnologije kapaciteta 114.000 ES koje su korištene u Studiji izvodljivosti debelo su podcijenjene, što dobrim dijelom vrijedi i za troškove energije potrebne za pročišćavanje MBR tehnologijom. Budući da to izravno utječe na sve financijske analize sprovedene u Studiji izvodljivosti, proračune je potrebno ponoviti" (str. 29 revizije). Studija Jacobs trošak je, naime, procijenila na samo 12,825 milijuna eura.

Ne bismo li ipak trebali znati koliko će nas taj skupi uređaj zaista koštati? Ne bi li netko trebao obavijestiti građane da prezentirani podaci o "povećanju prosječnog računa od 50,00 kn" nisu točni i realno ih procijeniti?

Video s otvorenja izložbe "Lungomare: dio kolektivne memorije i osjećaja pripadnosti gradu"

Na linku koji navodimo u nastavku možete pogledati 10-minutni video snimak sa samo djelićem atmosfere koja je vladala na otvorenju izložbe fotografija "Lungomare: dio kolektivne memorije i osjećaja pripadnosti gradu", u organizaciji Zelene Istre i udruge Za Sisplac, s ciljem izmještanja lokacije novog gradskog pročistača fekalnih voda s Lungomarea. Po prvi puta smo na jednom mjestu prikazali obiteljske fotografije Puljana snimljene na potezu od Valkana do Valsalina i grada koju su prikupili kolekcionari (oko 100 fotografija na velikim formatima, te jedan zanimljivi video zapis) tijekom više od 100 godina. Izložba je bila otvorena u Domu hrvatskih branitelja od 4. do 17. srpnja i u kinu Valli od 10. rujna do 15. listopada 2012.

Više informacija o samoj izložbi možete pogledati na linkovima <http://www.zelena-istra.hr/?q=node/1144> i <http://www.zelena-istra.hr/?q=node/1147>, a video snimku pogledajte na Youtube linku <http://www.youtube.com/watch?v=DHvaUjWpsfs&feature=youtu.be>

Rezultati ankete o stavovima zainteresirane javnosti o opravdanosti eksploatacije mineralnih sirovina u Istarskoj županiji

47% ispitanih odgovorilo je da zbog blizine kamenoloma ne bi mogli prodati svoj stambeni objekt, a 43% da bi to bilo vrlo teško i to samo po znatno nižoj cijeni od stvarne vrijednosti kuće. 96% ispitanika smatra da život pored kamenoloma šteti zdravlju

Praksa je pokazala da eksploatacija mineralnih sirovina u Istarskoj županiji vlasnicima donosi veliku dobit, a pogođenom okolnom stanovništvu velike štete. Istarska županija je 2007. godine naručila izradu «Studije potreba i opravdanosti eksploatacije mineralnih sirovina na prostoru Istarske županije». U toj je Studiji pretjerani naglasak stavljen na pozitivne ekonomske učinke eksploatacije mineralnih sirovina, a u potpunosti su zanemareni troškovi i gubici koje ta djelatnost proizvodi u oko-

lišu i za cijelu zajednicu. Lokalno je stanovništvo u potpunosti bilo isključeno prilikom izrade Studije. Ukoliko se zaista želi procijeniti opravdanost eksploatacije mineralnih sirovina, potrebno je osigurati da u njejoj izradi sudjeluju i građani odnosno zajednice koji izravno trpe negativne posljedice te djelatnosti. Osim toga, smatramo da je nužno usuglasiti planiranu eksploataciju mineralnih sirovina sa stavovima jedinica lokalne uprave i samouprave, koje mogu imati i drugačiju viziju razvoja, koju eksploatacija mineralnih sirovina ugrožava.

Da bismo ispravili tu grešku - isključivanje lokalne zajednice o odlučivanju o tako važnom pitanju, u trenutku kada je Istarska županija objavila započinjanje postupka izrade strateške procjene utjecaja na okoliš za izmjene i dopune svog prostornog plana, pripremili smo anketni upitnik za građane koji žive u blizini kamenoloma. U Odluci o provođenju postupka strateške procjene utjecaja na okoliš sustavnih izmjena i dopuna Prostornog plana Istarske žu-

panije iz kolovoza 2010. godine stoji da je zbog "dostignutog višeg stupnja spoznaje o mogućnostima, ograničenjima i zaštiti prostra IŽ nužna provjera i dorada planskih rješenja naročito u području ...potrebe i opravdanosti eksploatacije mineralnih sirovina".

Prilikom utvrđivanja činjeničnog stanja o eksploataciji mineralnih sirovina nužno je objektivno utvrditi potrebe zajednice i konzultirati zainteresiranu javnost odnosno "lokalno znanje". Stoga smo tijekom 2011. i 2012. proveli istraživanje putem anketnog upitnika s 31 pitanjem. U anketi je sudjelovalo 111 osoba s prebivalištem u blizini kamenoloma u Šumberu (Nedešćina), Plovaniji, Laskovićima (Sv. Lovreč), Kurilima (Kanfana), Žminju i Mostu Raša, koji su na upitnike upisali svoje ime i adresu.

Analiza ispunjenih upitnika je pokazala značajan negativni utjecaj kamenoloma na pogođenu populaciju i njihovu imovinu. Tako 82% ispitanika smatra da bi najmanja udaljenost novih eksploatacijskih polja od stambenih objekata/građevnih zona trebala biti 2 km. 88% ispitanika smatra da bi stambeni objekt ili zemljište trebali biti udaljeni najmanje 2 km od kamenoloma da bi se izbjegao negativni utjecaj na vrijednost nekretnina. Na pitanje o utjecaju na vrijednost nekretnina, 47% ispitanih odgovara da zbog blizine kamenoloma ne bi mogli prodati svoj stambeni objekt, a 43% da bi to bilo vrlo teško i to samo po znatno nižoj cijeni od stvarne vrijednosti kuće.

Među negativnim utjecajima eksploatacijskih polja i pripadajućih aktivnosti najnepovoljnijih po okoliš građani su prepoznali utjecaj na krajobraz, na bioraznolikost i kvalitetu vode. 96% ispitanika smatra da život

pored kamenoloma šteti zdravlju. Na pitanje o poželjnoj politici prema eksploataciji mineralnih sirovina u Istri, 48% ispitanih građana odgovara da sadašnji broj eksploatacijskih polja na kojima je moguće eksploatirati tehničko-građevni kamen, utvrđenih Prostornim planom Istarske županije, treba smanjiti dok preostalih 44% smatra da je potrebno onemogućiti otvaranje novih kamenoloma, postupno zatvarati i sanirati postojeća eksploatacijska polja, te sirovine početi uvoziti. 99% građana smatra da bi Županija trebala pokrenuti inicijativu za upotrebu alternativnih sirovina kao što je recikliranje građevinskog otpada. O ignoriranju lokalne javnosti govori podatak da je samo 12% ispitanika sudjelovalo u postupku procjene utjecaja na okoliš za kamenolom u svojoj blizini, dok 88%

onih koji jesu sudjelovali izjavljuju da u tom postupku niti jedna njihova primjedba nije usvojena.

Vrlo su zanimljivi i odgovori na pitanje o tome kako bi trebala izgledati pravedna naknada okolnom stanovništvu za sve štete prouzrokovane radom kamenoloma tehničko-građevnog kamena koji su se stambenim objektima približili na manje od 200 metara. Odgovore potražite u nastavku.

Budući da je Istarska županija ove godine od Hrvatskog geološkog instituta iz Zagreba naručila novu "Rudarsko-geološku studiju potencijala i gospodarenja mineralnim sirovinama Istarske županije", rezultate provedene ankete dostavili smo nadležnom županijskom odjelu, koji će ih proslijediti izrađivaču. Naše je ispitivanje stanovništva pogođenog aktivnostima eksploatacije mineralnih

sirovina, prvo takve vrste, potvrdilo već poznato: umanjenu kvalitetu života, bolest, štete na imovini, umanjeni potencijal za turizam i poljoprivredu – koje nitko do sada nije nikada kvantificirao i obeštetio. Izmjenama Prostornog plana Istarske županije otvara se prilika da se barem dio nepravde i šteta ispravi, ali i konačno osigura pravo zagarantirano Aarhuškom konvencijom - da "svaka osoba živi u okolišu primjerenom svom zdravlju i dobrobiti". Nadležnom županijskom odjelu predložit ćemo sastanak predstavnika zainteresirane javnosti s izrađivačem Studije.

Potpune rezultate provedene ankete pogledajte na http://www.zelena-istra.hr/files/Rezultati_ankete_kamenolomi.pdf

Komentari na Glavni plan i strategiju razvoja turizma

Dana 19. studenog 2012. završila je javna rasprava o Glavnom planu i strategiji razvoja turizma objavljena na internetskim stranicama Ministarstva turizma. Umjesto da se rasprava organizira o prijedlogu strategije, na internetskim je stranicama postavljeno 13 izvješća, ukupno 750 stranica, i jedna prezentacija.

Udruga Zelena Istra i Sunce iz Splita zajedno su uputile svoje komentare na navedene dokumente, premda nije jasno u kakvoj će vezi biti budući prijedlog strategije s objavljenim izvješćima. Stoga je i jedan od zahtjeva Sunca i Zelene Istre da se javna rasprava ponovi - kada prijedlog strategije bude gotov.

Premda je razvoj turizma u Hrvatskoj uvijek bio utemeljen na porastu broja turista bez obzira na «nosivi kapacitet» (carrying capacity) teritorija, što su prioritet uvijek bili krat-

koročni rezultati i prihodi bez uzimanja u obzir srednje i dugoročnih utjecaja, pa tako i na okoliš, prirodne resurse i krajobraz, ti se utjecaji i dalje uopće ne spominju u izvješću pod nazivom «Ograničenja i ključni izazovi razvoja turizma».

Vrlo neobično kada se zna da su navedeni resursi temelj na kojem se gradi hrvatski turizam. Za turizam je očuvanje tih resursa od strateškog interesa. Uobičajeno je da se dokumenti o poželjnom turističkom razvoju uglavnom koncentriraju na samo jedan tip utjecaja - onaj ekonomski. Naglašavaju se ekonomski učinci, a zanemaruju društveni i okolišni čije se neželjene posljedice i troškovi nikada ne kvantificiraju. Takav pristup naglašavanja pozitivnih ekonomskih aspekata turizma uz zanemarivanje troškova i negativnih posljedica, dovelo je do pogrešnog proširenog vje-

rovanja, naročito među političarima, da je turizam panacea za ekonomske teškoće s kojima se suočavaju. Stoga i naručuju izradu mnogih «studija» koje naglašavaju pozitivne ekonomske učinke nepromišljenih razvojnih modela poput studije opravdanosti izgradnje golf igrališta ili predlažu modele razvoja koji se temelje na stavljanju u turističku funkciju svih bivši vojnih objekata i zemljišta u priobalju. Neodrživi razvoj odnosno trenutni pozitivni ekonomski učinci često se događaju upravo na temelju velikih okolišnih gubitaka. Ostatak teksta komentara možete pročitati ovdje

http://www.zelena-istra.hr/files/Strategija_turizma_komentari_Sunce_Zelena_Istra.pdf

Dušica Radojčić

U mjesecu studenom 2012. godine primili smo ukupno 10 poziva građana na Zeleni telefon, i to u slijedećim kategorijama : otpad 7, zelene površine 1, buka 1, razno 1.

Od komine do biognojiva Istri nedostaje samo kompostana!

Tijekom mjeseca studenog 2012. godine na servis Zelenog telefona dobili smo vrlo zanimljiv upit građana o ispravnosti odlaganja komina od maslina u okoliš. Prema riječima zabrinutih građana, nakon nekoliko godina u njihovom je mjestu jedna takva livada/njiva na koju je sustavno odlagana i zaoravana komina, počela propadati, odnosno vidno je uništena njezina bioraznolikost. O karakteristikama takve vrste otpada i postupcima karakterizacije potom smo telefonom i e-mailom razgovarali s dr. Koviljkom Aškić, tvrtka Eko Adria d.o.o. iz Pule, gospo-

dinom Rudolfom Grumom, tvrtka Herkulanea d.o.o. za komunalne usluge, gospođom Jelicom Fjorido iz Zavoda za javno zdravstvo i Vesnom Petrović, diplomiranom inženjerkom kemije.

Iz razgovora s navedenim stručnjacima doznali smo da takva vrsta otpada nije opasna, odnosno da je u njoj jedino neprihvatljiva velika količina organskog ugljika koji bi prije odlaganja komine u okoliš bilo poželjno izuzeti. Dobili smo i odgovor da Zakon o otpadu Republike Hrvatske ne obvezuje uljare da rade karakterizaciju komina te da se takva vrsta otpada u Istarskoj županiji nema gdje i na ispravan način odlagati. Sukladno tome, komina se uglavnom zaorava u oranice i njive i to prije izuzimanja organskog ugljika. Prema riječima gđe Petrović ni u tom slučaju komina nije opasna za bioraznolikost livade, njive ili oranice, iako bi da je neposredno prije prošla proces kompostacije, bila daleko

bolje i kvalitetnije biognojivo. Nažalost, kompostana na području Istre nema te su uljare prisiljene kominu odlagati u prirodu i okoliš. Osim navedenog, od naših smo sugovornika doznali da na budućem odlagalištu otpada Kaštijun također neće biti izgrađena kompostana. Pitanje koje nam se logično nameće bilo bi iduće: zašto u Istarskoj županiji koja se ponosi svojim maslinama i maslinovim uljem nitko nije razmislio o ispravnom odlaganju i preradi komine u izvrsno biognojivo kojim bi se mogla oplemeniti zemlja i nahraniti ne samo masline, već i vinova loza i ostale poljoprivredne kulture?

Upit o ovom slučaju poslali smo i nadležnom Ministarstvu, ali odgovor još uvijek nismo dobili. Posebno nas je zanimalo, ima li možda u novom Zakonu o otpadu riječi o ovoj vrsti otpada koje, možemo zaključiti, nije opasna te je vrlo iskoristiva i korisna.

Pokrenut slučaj sanacije azbesta

Na servis Zelenog telefona dobili smo dojavu građana da se na zemljištu MORH-a u Ližnjanu (stare i napuštene štale na cesti prema svjetioniku) nalaze određene količine opasnog otpada azbesta u obliku salo-nitnih, odnosno krovnih valovitih ploča.

Ovom prilikom želimo naglasiti da krovne ploče koje se nalaze na krovu štala nisu opasne, ukoliko ne padnu na tlo. Nažalost, to se u ovom slučaju dogodilo, što je uzrokovalo širenje vlakna azbesta iz polomljenih ploča zrakom. Sukladno tome, o ovom smo slučaju obavijestili MORH te ih zamolili za suradnju. Ta-

koder smo napomenuli da bi bilo najbolje kada bi za uklanjanje azbestnih ploča angažirali nadležene i specijalizirane hrvatske tvrtke, budući da otklanjanje opasne vrste otpada nikako ne bi smjele vršiti nestručne i nekvalificirane osobe. Veliki problem u ovom slučaju predstavljala je i činjenica što se štale sa spornim krovom nalaze u neposrednoj blizini njiva na kojima poljoprivrednici iz Ližnjana sade povrće. Nadležno Ministarstvo također smo zamolili da pokušaju sanirati i ostatak krova koji još nije pao na tlo, odnosno da pokušaju spriječiti njihovo daljnje lomljenje i padanje na tlo.

Prema Zakonu o otrovima Republike Hrvatske (NN 27/99, 37/99 i 55/99) iz 2005. godine RH će kao pristupna članica Europske zajednice morati uskladiti zakonodavstvo i provoditi odluke o neuporabi azbesta. Zabrana prometa i uporabe azbesta i materijala koji sadrže azbest u Republici Hrvatskoj je stupila na snagu 1. siječnja 2006.

Tijekom mjeseca studenog 2012. godine posjetili su nas predstavnici MORH-a s kojima smo obišli spornu lokaciju. Fotografirali smo krovove štala, kao i ploče koje su pale na tlo. Prema njihovim riječima, napisat će izvještaj o zateknutom sta-

nju na terenu i kontaktirati tvrtke koje se bave zbrinjavanjem azbesta da bi riješili ovaj problem koji se nalazi na zemljištu u njihovoj nadležnosti.

Rudija Pavličević

Aktivnosti Zelene Istre financijski podržavaju

Udruga Zelena Istra, Gajeva 3, Pula
tel./fax. 052/ 506 065; website: www.zelena-istra.hr
e-mail: udruga-zelena-istra@pu.t-com.hr

Digitalnu verziju mjesečnika ZInfo dostavljamo svim članovima i članicama Zelene Istre i svim jedinicama lokalne uprave u Istarskoj županiji, a tiskanu verziju dostavljamo poštom članovima i članicama udruge koji nemaju pristup internetu. Tiskanu verziju možete pronaći početkom svakog mjeseca u pulskoj Gradskoj knjižnici i čitaonici i Čitaonici kluba umirovljenika. Arhivu ZInfo-a od 2006. godine pohranjujemo na internetskim stranicama udruge <http://www.zelena-istra.hr/zinfo/>. Ukoliko želite da i vama dostavljamo mjesečnik putem e-maila, javite nam na telefon 052/506 065 ili se prijavite direktno na našim internetskim stranicama. Također, ukoliko iz nekog razloga želite prestati primati ZInfo molimo Vas da nas o tome obavijestite.